

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. d)

Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TETEL

(30 puncte)

Îrjăk a vizgalapra a helyes válasz betűjét az alábbi esetekre vonatkozóan. Egyetlen válasz lehet helyes.

1. Az élet értelmének problematikája próbál arra a kérdésre válaszolni, hogy:
 - a. Lehetséges-e a megismerés?
 - b. Mi a determinizmus?
 - c. Melyek az igaz megismerés forrásai?
 - d. A boldogság az élet egyik célja?
2. Szűk értelmében a „Mi a jó és mi a rossz?” kérdése a következő területhez kötődik:
 - a. politikai filozófia
 - b. esztétika
 - c. etika
 - d. kultúrfilozófia
3. Egy vitás alkalmazott etikai probléma:
 - a. az eutanázia
 - b. a demokrácia specifikuma
 - c. az episztemológia
 - d. a megismerés jellegzetessége
4. A negatív szabadságtól eltérően a pozitív szabadság mibenléte:
 - a. az állam beavatkozását egy minimális szintre korlátozni
 - b. Azon feltételeknek a megvalósítása, melyek között, az állam az egyén és a társadalom életébe való nagyobb mértékű beavatkozása mellett, megvalósulnak a személyes célok.
 - c. az állam azon képessége, hogy a társadalmat kormányozza
 - d. az önkényes megszorítások hiánya, melyet a politikai hatalom vagy más emberek köteleznek
5. J.P. Sartre felfogásának megfelelően az abszolút felelősség gondolata/eszméje a következő idézet tartalmazza:
 - a. „Az emberi magatartás egyetlen jellemzője, amiért őt a társadalom felelősségre vonhatja, nem vonatkozhat másra, mint a másik személyre.”
 - b. „Abszurd tehát a siránkozásra gondolnunk, mert semmi idegen nem határozott afelől, ahogyan érzünk, vagy amit megélünk vagy amik vagyunk. (...) abszolút szabad vagyok és abszolút felelős saját helyzetemért.”
 - c. „Mindenki saját egészségének őre, legyen ez testi, mentális vagy lelki.”
 - d. „Szabadnak lenni elsősorban azt jelenti, hogy felelős vagy saját magaddal szemben. Életedben szabad vagy- azaz minden cselekedeted elkötelez: számot kell adj róla.”
6. L. Blaga által használt szószerkezet az emberi egzisztencia értelmének a jelölésére
 - a. az élvezet elve által vezérelt élet
 - b. az önmegvalósítás szabadsága és felelőssége
 - c. az alkotói sors
 - d. a létezés abszurdumának a felismerése

7. Az ember képes a jó és a rossz közül választani a következő képességének köszönhetően:
- az azonnalira irányuló lény
 - értékelő lény
 - érzékelő lény
 - elhalasztó lény
8. I. Kant felfogása szerint az erkölcs alapja, mint objektív, egyetemes és szükségszerű elv a:
- hasznosság elve
 - kategorikus imperativusz
 - az élvezetek közti minőségi megkülönböztetés elve
 - legfőbb jó elve
9. Egy demokratikus társadalomban a személyi szabadság korlátozása akkor törvényes, ha:
- a politikai hatalom növelését célozzák
 - az állampolgárok alárendelésének a szándékát célozzák
 - megelőzik más személyek szabadságának a megszegését
 - az állam hatalmának a maximalizálására való törekvés
10. A társadalomban a másokkal való együttélés szükségessé teszi a személyi szabadság társítását a:
- társadalmi- politikai felelősséggel
 - esztétikai értékekkel
 - diktatúrával
 - az abszolút igazsággal

II. TÉTEL (30 pont)

Elemezzék tömören filozófiai szempontból az *egyenlőség* és az *igazságosság* közötti viszonyt az alábbi támpontok alapján:

- Nevezzen meg egy filozófust, aki az egyenlőség és az igazságosság közötti viszony kérdéskörével foglalkozott! **4 pont**
- Pontosítson egy filozófiai elméletet/szemléletet, mely az *egyenlőség* és az *igazságosság* közötti viszony kérdéskörével foglalkozik! **4 pont**
- Mutassa be az előbb pontosított filozófiai szemléletet! **6 pont**
- Szemléltesse a fentebb említett filozófiai elméletet/szemléletet a jelenkori társadalomból merített konkrét szituációs példa által! **6 pont**
- Fogalmazzon meg egy ellenérvet azzal a elmélettel/szemlélettel szemben, amelyet bemutatott! **6 pont**
- Említsen meg egy, a *társadalmi- gazdasági egyenlőtlenség* és a *társadalmi igazságosság* fogalma közötti viszonyt! **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt!

Az az elmélet, amely szerint az erkölcs alapja a hasznosság vagy a legnagyobb boldogság elve, fenntartja, hogy a tevékenységek annyiban jók, amennyiben boldogságot okoznak, és annyiban rosszak, amennyiben a boldogság ellentétét eredményezik. A „boldogság” szó alatt az élvezet értendő vagy a szenvedés hiánya; a „boldogtalanság” alatt a szenvedés vagy az élvezet hiánya (...)
(John Stuart Mill, *Utilitarizmus*)

Válaszoljon a következő követelményekre:

1. Az adott szövegrész alapján határozza meg az erkölcs két jellemvonását! **4 pont**
 2. Mutassa be, körülbelül fél oldalas terjedelemben a hasznosság és a boldogság fogalma közötti összefüggést **10 pont**
 3. Fogalmazza meg személyes véleményét a szövegben megfogalmazott filozófiai nézőpont aktualitására vonatkozóan! **6 pont**
- B.** Minden társadalom annak függvényében és értelmében jellemezhető, ahogyan alkalmazza, előírja az igazságosság szabályait.
1. Pontosítsa az igazságosság három formáját! **6 pont**
 2. Konkrét példával szemléltesse, ahogyan az igazságosság nincs tiszteletben tartva egy vizsgán! **4 pont**